

Test semantične fluentnosti

Katja Krečič

Test semantične fluentnosti se široko uporablja v nevropsihološki praksi, nanj pa močno vplivajo lingvistične lastnosti. Semantična fluentnost se običajno meri s številom besed, ki jih posameznik navede v omejenem času in spadajo v določeno kategorijo. Namen raziskave je bil razviti test semantične fluentnosti, ki bo skupaj s testom črkovne fluentnosti sestavljal Test besedne fluentnosti, ustrezen slovenskemu okolju. V predraziskavi je 30 dijakov različnih srednjih šol reševalo 15 nalog semantične fluentnosti, na podlagi rezultatov pa so bile v test uvrščene tri naloge za merjenje klasičnega priklica besed znotraj določene kategorije ter naloga preklapljanja med dvema kategorijama. V glavni raziskavi je sodelovalo 140 udeležencev, starih med 20 in 65 let, ki so po starostni in izobrazbeni strukturi ustrezali slovenski populaciji. Poleg Testa besedne fluentnosti so reševali štiri druge kognitivne teste (Test sledenja, Test obsega delovnega spomina, Šifriranje in Test verbalnih sposobnosti). Analiza psihometričnih lastnosti je pokazala, da je test semantične fluentnosti ustrezno zanesljiv in veljaven. Spol in izobrazba sta bila različno povezana z dosežki pri posameznih nalogah. Spola se nista razlikovala v dosežku na testu semantične fluentnosti. Izmed kognitivnih sposobnosti so dosežek na testu najbolje napovedovali miselna hitrost, miselna fleksibilnost, pozornost in obseg delovnega spomina, pomembne pa so bile tudi besedne sposobnosti. Produkcija besed znotraj dvominutnega intervala je v času upadala tako, da so udeleženci v prvih 15 sekundah navedli največ besed, v naslednjih 15 sekundah je bil opazen večji upad, v zadnjih 30 s pa se je velikost upada zmanjšala.

Test za ocenjevanje prepoznavanja čustev iz govora

Nina Lokovšek, Petra Janše in Anja Podlesek

Razvili smo test za ocenjevanje prepoznavanja čustev iz govora. V dveh predraziskavah smo izbirali primerne zvočne posnetke, na katerih govorci izražajo čustva, vsebina izgovorjenih besed pa je čustveno nevtralna, in na vzorcu študentov preverjali prepoznavo posameznih čustev na teh posnetkih. Končno obliko testa sestavlja 26 posnetkov govora različnih govorcev, ki izražajo šest osnovnih čustev (veselje, žalost, jezo, strah, gnus in presenečenje) ter nevtralno stanje. Posnetke računalniški program predvaja po naključnem vrstnem redu, udeleženci po dvakratnem predvajanju določenega posnetka izberejo eno med sedmimi kategorijami čustev. Pri vsakem posnetku za pravilno izbrano kategorijo čustva prejmejo 1 točko. Višji dosežek na testu pomeni boljše prepoznavanje čustev iz govora. Rezultati glavne raziskave so pokazali, da ima test primerno povprečno težavnost. Uspešnost prepoznavanja različnih kategorij čustev je bila različna; podobno kot v nekaterih drugih študijah so bili v povprečju najbolje prepoznani posnetki žalosti in jeze, najslabše pa posnetka gnusa in strahu. Prednost razvitega testa je, da ga sestavljajo posnetki vzbujenih ter spontanih čustev, ki so nastali v resničnih življenjskih situacijah, in ne zaigrana čustva kot v večini podobnih tujih testov.

Intervencije in raziskovanje samomorilnega vedenja v Sloveniji

Vodja simpozija: Vita Poštuvan

Slovenski center za raziskovanje samomora, Inštitut Andrej Marušič, Univerza na Primorskem, e-mail: vita.postuvan@upr.si

Samomor je še vedno velik javno-zdravstveni problem v Sloveniji. Različne iniciative na ravni raziskovalnih, preventivnih in intervencijskih projektov pri nas potekajo v okviru različnih inštitucij. Žal nacionalnega načrta za preprečevanje samomora, ki bi celostno naslovil to temo, še vedno nimamo, prav tako še ni sprejeta resolucija o duševnem zdravju, ki bi vsaj delno manjkajočo vrzel zapolnila. V simpoziju bomo predstavili aktivnosti in spoznanja organizacij, ki se s temo preprečevanja samomora ukvarjajo. Predstavljeni bodo trije prispevki, ki bodo evalvirali in podajali spoznanja programov krepiteve kompetenc pri vratarjih sistema, in sicer pri i) psihologih, ii) policistih in iii) zdravstvenih in socialnih delavcih. Predstavljena bosta tudi dve kvalitativni študiji. Prispevek iv) bo naslovil fenomenološko analizo religioznosti kot zaščitnega dejavnika za samomorilnost, v) pa nov način razumevanja procesa žalovanja po samomoru v Modelu rastoče rože.

Prispevki znotraj simpozija

Kompetence psihologov pri delu s samomorilno ogroženimi posamezniki

Tina Podlogar, Urša Mars, Vita Poštuvan, Katarina Kocbek, Vlasta Zabukovec, Mateja Štirn, Anja Podlesek

Krepitev kompetenc in preventiva samomora preko izobraževanj policistov

Nuša Zdravec Šedivy, Janina Žiberna, Vita Poštuvan, Nuša Konec Juričič, Mojca Vatovec, Bogdan Dobnik, Saška Roškar

Fenomenološka analiza religioznosti kot zaščitnega dejavnika za samomorilnost

Urška Mali Kovačič

Izkušnje preventivnih aktivnosti pri izobraževanju zdravstvenih in socialnih delavcev za preprečevanje samomora

Nuša Konec Juričič, Vita Poštuvan, Saška Roškar, Alenka Tančič Grum, Mojca Vatovec, Bogdan Dobnik

Proces in intervencije ob žalovanju po samomoru – Model rastoče rože

Vita Poštuvan